

Direktoratet for mineralforvaltning
med Bergmesteren for Svalbard

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Dato: 01.10.2020
Vår ref: 20/02382-2
Deres ref: 19/2670-30

Uttalelse til høring - forslag til reviderte statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen

POST- OG BESØKSADRESSE

Ladebekken 50
7066 Trondheim

TELEFON + 47 73 90 46 00

E-POST post@dirmin.no

WEB www.dirmin.no

GIRO 7694.05.05883

SWIFT DNBANOKK

IBAN NO5376940505883

ORG.NR. NO 974 760 282

SVALBARDKONTOR

TELEFON +47 79 02 12 92

Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) viser til ovennevnte sak, datert 5. juni 2020.

DMF er statens sentrale fagmyndighet ved forvaltning og utnyttning av mineralske ressurser, og skal bidra til størst mulig samlet verdiskaping basert på en forsvarlig og bærekraftig utvinning og bearbeiding av mineraler. Vi forvalter lov om erverv og utvinning av mineralske ressurser (mineralloven), og har i tillegg et særlig ansvar for at mineralressurser blir ivaretatt i saker etter plan- og bygningsloven.

Sentrale mål i mineralforvaltningen er å sikre tilgangen til mineralressursene i framtida og å hindre at viktige forekomster båndlegges av arealbruk som utelukker framtidig utnyttelse.

Om saken

Kommunal og moderniseringsdepartementet ber høringsinstansene vurdere om endringene i de reviderte statlige planretningslinjer for strandsonen er klargjørende og vil øke forståelsen av differensieringen i retningslinjene mellom pressområder og spredt bebygde strøk.

Formålet med de nye retningslinjene er å tydeliggjøre nasjonal arealpolitikk i 100-metersbeltet langs sjøen. Retningslinjene skal bidra til å ivareta natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser og unngå uheldig bygging langs sjøen.

Differensieringen i retningslinjene skiller mellom tre ulike geografiske soner; sone 1 - der presset på arealer langs strandsonen er størst, sone 2 - der presset er stort, og sone 3 - områder med mindre press på arealene. Differensieringen legger til grunn at det i deler av strandsonen med lite utbyggingspress og mye tilgjengelig strandsone, i større grad kan godkjennes ny utbygging enn i områder som har lite tilgjengelig areal og stort utbyggingspress. Tiltak i 100-metersbeltet må alltid vurderes mot hensynet til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser.

Uttalelse fra DMF

DMF har forsøkt å se forslag til reviderte retningslinjer i sammenheng med de gjeldende retningslinjer, og ser at det er foretatt noen forenklinger av enkelte av retningslinjene. Vår forståelse er at retningslinjene skiller klart i mellom de tre ulike

soneinndelingene, og at det fremdeles er noe strammere retningslinjer for sonene med størst utbyggingspress enn for de mindre utsatte sonene.

DMF kan ikke se at revideringen av retningslinjene medfører nye restriksjoner som påvirker vårt sektorområde ut over de eksisterende retningslinjer. Uttalelsen tar derfor utgangspunkt i de nasjonale og regionale forventninger som ligger til grunn i planlegging for mineralressurser, med fokus på planlegging i kystsonen.

Viktige føringer for mineralressurser i planarbeidet

I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023, heter det at Norge har store mineralressurser som kan gi grunnlag for verdiskaping og arbeidsplasser. Regional og kommunal arealplanlegging er et viktig verktøy for å sikre tilgjengelighet til mineralforekomster som kan være aktuelle for fremtidige uttak, samtidig som miljø- og samfunnshensyn ivaretas.

Mineraluttak har lang tidshorisont, og det er behov for større forutsigbarhet knyttet til investeringer, uttak og opprydding. Uttak av byggeråstoffer (pukk, grus, sand) til bygge- og anleggsformål med korte transportavstander og reduserte klimagassutslipp, er viktig. God arealplanlegging kan bidra til dette. I tillegg er det viktig at mineralske masser av god kvalitet gjenvinnes som byggeråstoffer, der dette er mulig. Dette kan redusere presset på bynære grus- og pukkressurser og behovet for massetransport. En helhetlig vurdering av massehåndtering i plansammenheng kan være et nyttig virkemiddel for å avklare dette.

Regjeringens forventninger til regional og kommunal planlegging:

- Fylkeskommunene og kommunene sikrer viktige mineralforekomster i sine planer og avveier utvinning mot miljøhensyn og andre samfunnsinteresser. Tilgangen til, og lagring av, byggeråstoffer ses i et regionalt perspektiv.

Forvaltning av ikke-fornybare ressurser

Mineralske ressurser er ikke-fornybare naturressurser som kun kan tas ut der de naturlig forekommer. Mineralindustrien i Norge bidrar med en rekke mineraler som er nødvendig for samfunnet, den skaper arbeidsplasser og gir positive ringvirkninger i lokalsamfunnet. Stabil og forutsigbar ressurstilgang er viktig, ikke bare for pågående mineralvirksomhet, men også for virksomheter og produksjon som er avhengig av mineralressurser som råvare. Tilgang på byggeråstoffer spesielt er i mange tilfeller avgjørende for å kunne realisere planlagte utbyggingstiltak.

Som de nasjonale forventningene legger vekt på, omfatter forvaltning av mineralressurser ikke bare å avsette nye områder for råstoffutvinning. Det innebærer også å sikre tilgjengelighet til gode mineralforekomster for fremtiden og kommende generasjoner. God planlegging og synliggjøring av mineralressurser, på kommunalt og regionalt nivå, bidrar til å gi mineralnæringen forutsigbare rammebetingelser på kort og lang sikt.

Planlegging i kystsonen

For å kunne ivareta en bærekraftig mineralnæring er det behov for tilstrekkelig tilgang til arealer der mineralene er lokalisert. Dette er i mange kommuner tilfellet langs kystlinja, og flere steder innenfor 100-metersbeltet.

De fleste kystkommunene har registrerte forekomster av grus- pukk¹, og andre mineralressurser². Oversikt over registrerte forekomster finnes i Norges geologiske undersøkelse (NGU) sine kartdatabaser for grus- og pukk og mineralressurser med tilhørende faktaark³. Uttaksregisteret⁴ i DMF sitt kartinnsyn viser oversikt over etablerte masseuttak, der mange av uttakene ligger kystnært.

I utkastet til reviderte retningslinjer legges det opp til at det ved lokalisering av næringsområder bør vektlegges om næringer og næringsvirksomhet som bidrar til økt lokal verdiskaping trenger tilgang til sjøen. For kommuner som er naturlig lokalisert langs kysten er det stort potensiale for frakt av mineraler via skip. Dette danner et behov for tilgjengelige arealer med kort avstand til sjø og mulighet for etablering av dypvannskai. Dette gjelder spesielt med tanke på uttak fra de nasjonale og internasjonale mineralforekomstene, som i en del tilfeller produserer for eksport. Vi viser her til noen eksempler der det i dag er betydningsfull mineralvirksomhet i strandsonen. I Hyllestad kommune er det et uttak av en regionalt viktig mineralforekomst som ligger innenfor 100-metersbeltet, der masser blir fraktet via båt. I Gulen kommune ligger Skipavika der det tas ut Gneis av nasjonal betydning og Halsvik pukkverk (Sløvåg) der det eksporteres Gneis til internasjonalt marked.

Det nevnes i utkast til nye retningslinjer, for sone 1, kapittel 8.2. *kommuneplan og reguleringsplan* at utbygging bør konsentreres til allerede utbygde områder, slik at øvrig kystsone skjermes. Dette er i tråd med DMF sin generelle betraktning om at det bør legges til rette for utvidelse av masseuttaksområder som allerede er i drift. Dette er fordi det kan være mer hensiktsmessig og miljøvennlig med færre store uttak enn flere små. Samtidig er det viktig at registrerte mineralske forekomster som kan legge grunnlag for framtidige uttak ikke båndlegges av annen arealbruk.

Som nevnt i de gjeldende statlige planretningslinjer er Oslofjordregionen landets nærings- og befolkningsmessige tyngdepunkt, samtidig som fjorden og kystsonen er landets mest benyttede rekreasjonsområde og inneholder store verneverdier. DMF er kjent med at det har vært utfordrende å finne nye arealer for å kunne drive mottak av masser transportert med båt i nærheten av Oslo. DMF anser mottak av masser sjøveien som et av alternativene for å sikre Oslo-området tilgang på byggeråstoffer på sikt. Det bør derfor vurderes om de nye retningslinjene endrer mulighetene for å kunne etablere mottaksanlegg for byggeråstoffer innenfor sone 1.

Det legges til grunn i retningslinjene at byggeforbudet i 100-metersbeltet gjelder til annen byggegrense er fastsatt i kommuneplanens arealdel eller reguleringsplan. Vi tolker det slik at mineralforekomster som er av stor samfunnsmessig betydning vil kunne danne grunnlag for regulering i kystområder der det er mindre press på arealene. Samtidig kan restriksjoner i 100-metersbeltet ha en bevarende effekt for uberørte mineraler, ettersom nye tiltak ikke kan skje før området er regulert og konsekvensutredet.

¹ Kartinnsyn grus – og pukk (NGU): https://geo.ngu.no/kart/grus_pukk_mobil/

² Kartinnsyn mineralressurser (NGU): http://geo.ngu.no/kart/mineralressurser_mobil/

³ Grus- og pukk-databasen (NGU): https://aps.ngu.no/pls/oradb/grus_GP_Oppslag_ks.velg_fylke
Mineralressursdatabasen (NGU): https://aps.ngu.no/pls/oradb/imiojb_ks.visfylker?p_sprak=N

⁴ Uttaksregister (DMF): <https://minit.dirmin.no/kart/>

For nærmere informasjon om mineralloven med tilhørende forskrifter, se hjemmesiden vår på www.dirmin.no. Her finner du også vår digitale kartløsning, som er et nyttig verktøy for oppdatert informasjon om mineraluttak, bergrettigheter m.m., supplert med relevante kartdata fra andre etater.

Vennlig hilsen

Dragana Beric Skjøstad
seksjonssjef

Karoline Ulvund
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.
Saksbehandler: Karoline Ulvund

Mottakere:

Kommunal- og
moderniseringsdepartementet

Postboks 8112 Dep

0032 OSLO